

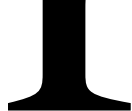
Kódy versus antikódy

Klára Fleyberková

Bloudění až příliš velkým supermarketem

„Příběh o křehkosti současné mladé ženy,“ stojí na obálce románu *Směna*. Vyjmout a zasadit do uvozovek právě toto sousloví je trochu podlé, protože je obklopeno mnoha dalšími větami. Zároveň ale jako by bylo přetaženo zvýrazňovačem, tak moc volá o pozornost. Stačilo by stisknout ctrl+C a ctrl+V a vložit ho do anotace dlouhé řady — nejen českých — románů z poslední doby. Naprosto suverénně by do ní zapadlo.

Anna Beata Hábllová ve své prozaické prvotině (na poli poezie a populárně-naučné literatury novickou dávno není) stvořila hlavní hrdinku Petru, tedy tu „současnou

Anna Beata Hábllová
Směna
 Host, Brno 2022
 216 stran

nakonec není hlavním tématem knihy. Anebo rozhodně není tím jediným.

Anna Beata Hábllová všechny vrstvy skládá a proplétá sugestivním jazykem. Vyprávění v první osobě není jediný prostředek, díky němuž se dostáváme přímo do hlavy hlavní postavy. Tak primitivní *Směna* není. Především je to způsob provázání jednotlivých částí, které na sebe nasedají skrze asociace. Z bloudění mezi regály se tak hravě propadneme do dob studií: „Ruce mají tendenci vystřelit přede mě, aby ohledávaly možné nástrahy v prostoru. Narazím do něčeho, nebo nenarazím? Tak narazím?! [...] Takhle jsme chodili na pleneru. Profesor řekl, že ten den budeme chodit se zavazanýma očima...“ Právě tak, jak člověk přemýšlí, cestujeme s Petrou v ostrých střížích všemi jejími světy (vnitřními i vnějšími). Občas tento chytrý nápad Hábllové pod rukama trochu „oslomůstkovatí“, většinou ale působí celkem organicky.

Přílišná formálnost však z textu nahlas zakřičí ve chvíli, kdy čtenář objeví refrény, jimiž pravidelně začínají nové kapitoly. Poetické úvodní věty říkají, že: „Jsou jako vzpomínky, ty dny, do kterých se člověk obléká, aby se neviděl nahý v zrcadle přítomnosti,“ anebo: „Jsou jako dveře od trezorů, ty dny, které za sebou zabouchnu a doufám, že se do nich už nikdy nevrátím.“ Tento pravidelný otvírák Hábllová vynechá jen dvakrát a je obtížně vysledovatelné, proč se to vlastně stalo. Možná proto, abychom se takto ptali? Anebo prostě omylem? V každém případě tyto poetismy textu poněkud podrážejí nohy. Dýchá z nich vykonstruovanost, kterou román ztrácí na autenticitě.

Přes jistou umělost je však zjevné, že autorka umí s jazykem nakládat, hrát si s ním a konstruovat jeho pomocí fikční svět. V tom světě se postupně dovídáme, že za křehkosti mladé dívky se skrývá velké trauma. Má těžce postiženého bratra, o něhož se jejich matka stará sama, a pomalu také zjišťujeme, co se mu přihodilo. Do toho nad Petrou visí stín jejího bývalého vztahu, který nakonec nabude reálných kontur, když se Adam znovu objeví na scéně. Přidá se jedna záhada ukradeného obrazu, životní příběh kolegyně z práce, kamarádky ze školy a jeden

nový muž. To všechno se nakonec smísí do intenzivního happy endu.

Text, který v prvních kapitolách kolikuje hříšně slibnému střetu dvou odlišných sociálních vrstev, se tak nakonec rozroste o téma traumatu, pocitu viny, toxických vztahů, společenských otázek, světa umění, bezmála detektivní zápletku, lovestory, alkoholismus, sektářství, ornitologii... To všechno na dvou stech stranách opravdu najdeme. Velkolepé vršení motivů a mikropříběhů ještě umocňuje onu jazykovou vykonstruovanost a z knihy se postupujícím čtením stává spíše poeticky napsaný námět pro lehce uspěchaný a za vlasy přitažený film.

Nocí dva oharky

Ondřej Nezbeda

Hrdinové komiksu Jaroslava Rudiše hledají výčep a naději

Jaroslav Rudiš — Nicolas Mahler
Noční chodci
 Labyrint, Praha 2022
 144 stran

„Jedno je jisté. Nerozumím světu. Nebo svět nerozumí mně. Nebo si oba tak nějak nerozumíme,“ pronáší jeden z dvojice flamendrů, kteří bloudí městem v komiksu *Noční chodci*

křehkou, mladou ženu“. Petra vystudovala malbu, příliš se jí však nezdařilo uchytit se v uměleckém provozu, a tak se ocitla za kasou v supermarketu. Hned na prvních stranách autorka staví proti sobě dva světy, které si nemohou být vzdálenější.

Ani jednomu z nich nenadržuje. Umělecké prostředí vykresluje jako plné ambiciózních jedinců, kteří buď tápou sami v sobě, chtějí za každou cenu zaujmout, snaží se zapadnout do pečlivě strážené formy toho, jací by měli být, anebo všechno dohromady. Ve svých nárocích jde o podobně nemilosrdné prostředí, jako je neúprosná mašinerie čarových kódů a nekonečného posunování zboží, při němž nelze ani pomyslet na řízení či nedejbože jiné tělesné potřeby.

Hábllová velmi šikovně a nenásilně přichází s tématy, která se na úrovni sociologicko-dokumentární otevírají poměrně často: otázky po důstojnosti pracovních podmínek či nerovnosti sociálních tříd. Její próza ale nepůsobí prvoplánově aktivisticky i proto, že kritika jednoho či druhého prostředí, mezi nimiž hlavní hrdinka neustále osciluje,